

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่านพุทธทาส (2526 : 20) ได้กล่าวว่า "ชีวิตนี้มีความมุ่งหมายในที่สุดก็คือ ความหยุดและความสงบ เช่นเดียวกับเราเดินทาง เพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทาง ถ้าเรามองดู เราก็กำลัง เดินอยู่แล้ว ฉะนั้นเราต้อง เดินให้มันถูกต้องให้ถึงจุดหมายปลายทาง เพื่อจะไม่ต้อง เดินอีกต่อไป" ท่านยังได้อธิบายต่อไปอีกว่า "ในพุทธศาสนา ระบุสิ่งที่เรียกว่าทางนี้ว่าเป็น ทางสำหรับไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ นิพพาน คือ สภาพที่ปราศจากกิเลสและความทุกข์โดยสิ้นเชิง และเรียกวิธีการทำการดับทุกข์ทั้งหมดนี้ว่า ทางคือ มรรคมีองค์ 8" พุทธศาสนาของ พระพุทธเจ้า มีระบบความรู้ที่มีลักษณะเป็นพุทธวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีระเบียบวิธี และทฤษฎีตาม หลักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่โดยหลักเกณฑ์ที่แสดงไว้ในกาลามาสูตร (ประเวศ วะสี 2526 : 15 ; พุทธทาสภิกขุ 2526 : 11 ; วินัย อ.ศิวกุล 2526 : 13)

พินา โอนีล และ ยอร์ช โอนีล (2528 : 160) นักมานุษยวิทยา ได้กล่าวถึง การตั้งเป้าหมายของชีวิต กระบวนการที่จะทำให้คนรู้จักแก่นแท้ของตนเอง อันเป็นจุดศูนย์กลางของการดำรงชีพซึ่งทำให้ตระหนักถึงคุณภาพของชีวิต ช่วยให้วิถีทางที่แน่นอน มีความเชื่อมั่นและรู้สึกถึงความมั่นคงในตัวเอง ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ อัลเฟรด อาร์มันด์ มอนตาเฟร์ท (2527 : 9) ได้กล่าวว่า สิ่งหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ และพึงกระทำอย่างที่สุดในชีวิตนี้คือ การวางแผนสำหรับชีวิตอย่างเหมาะสมและจัดระเบียบชีวิตให้กับตนเอง เพราะชีวิต เป็นของผู้ที่สามารถจัดระเบียบ และใช้ชีวิตอย่างถูกรูปแบบที่แท้จริง บุคคลผู้ประสบผลสำเร็จ ในสาขาต่าง ๆ จะดำเนินชีวิตไปตามรูปแบบอันจะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งสิ้น เขาพัฒนาและ ปรับปรุงคุณภาพของชีวิตด้วยการวางแผนการ และจุดประสงค์ที่แน่นอนเสมอมา

ในการทำงานต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน วีระพล สุวรรณันท์ (2525 : 23) ได้กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาการทำงานนั้น เป็นขั้นตอนเริ่มต้นของการ

บริหารงานในลักษณะระบบ และการบริหารงานโดยจุดประสงค์ (M.B.O., Management by Objective) ในเรื่องนี้ สมยศ นาวิกาน (2528 : 8-9) ได้กล่าวถึงการบริหารไว้ว่า หัวใจของการบริหารคือ การกำหนดจุดประสงค์ ดังนั้นการบริหารโดยจุดประสงค์จึงเป็นปรัชญาทางการบริหารที่สะท้อนให้เห็นการมองเห็นปัญหา มุ่งผลสำเร็จ เป็นกระบวนการกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนรัดกุม และยังเป็นระบบการบริหารที่มีการวางแผนควบคุมองค์การ การจัดองค์การ ผูกอบรม และพัฒนาผู้บริหารรวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอีกด้วย

สรุปได้ว่า การวางแผนเป้าหมาย หรือการกำหนดจุดประสงค์ การวางแผน การทำอย่างมีระบบ เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การบริหารงานและการทำงานต่าง ๆ โดยปราศจากปัญหา และบรรลุผลตามความมุ่งหวังได้เป็นอย่างดี จากความสำคัญดังกล่าวพอจะคาดการณ์ได้ว่า การนำเอาการจัดระบบไปใช้กับการจัดการศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอนนั้นย่อมจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สงัด อุทรานันท์ 2528 : 7) ในเรื่องนี้ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 113) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการ และวิธีการที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพประสิทธิผลและประหยัดที่สุดในปัจจุบันก็คือ ระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์ ซึ่งเมื่อนำวิธีการนี้มาใช้ในสาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์ก็ได้มีการดัดแปลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ และโดยที่มนุษย์เราอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีลักษณะเป็นองค์การ การใช้กระบวนการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาจึงเกิดขึ้น จึงเรียกลักษณะกระบวนการแก้ปัญหาโดยวิธีวิทยาศาสตร์นี้ว่า วิธีระบบ ในทางการศึกษาได้มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเรียกว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา

เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับวิธีการที่เน้นในเรื่องการกำหนดอย่างเป็นระบบ (Systematic Identification) พัฒนาการ การรวบรวมหรือการจัดรูปแบบองค์การ และการใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อเกื้อหนุนให้ผู้เรียน เรียนได้ด้วยความสะดวกและมีประสิทธิภาพ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2526 : 26) ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นนักวางแผนการเรียน นักออกแบบการสอน นักจัดรูปแบบการเรียนการสอน และเป็นนักจัดการให้นักเรียนได้เดินทางไปสู่เป้าหมายปลายทางของหลักสูตรได้อย่างสัมฤทธิ์ผล (สารภี รัตนบุรี 2526 : 20-21)

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ในการบริหารงานหรือการทำงานใด ๆ ก็ตามควรยึดจุดจุดประสงค์เป็นหลัก ฉะนั้นการจัดการหรือการบริหารงานในเรื่องของเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ครูจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์เป็นหลักหรือเรียกว่า การสอนโดยจุดประสงค์ (T.B.O., Teaching by Objective) คือการสอนเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพของมนุษย์ให้มีความสามารถสูงสุด ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายปลายทางของการศึกษา ทำการวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์ของรายวิชา และจุดประสงค์ของการสอน ในแต่ละคนให้ท่องแท้ เพราะจุดประสงค์ของการสอนจะเป็นตัวกำหนดหรือเป็นทางเลือก บ่งชี้ทิศทางของการจัดกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมทั้งหมดที่นำมาให้ผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์วางไว้ได้ครบถ้วน (สารภี รัตนบุรี 2526 : 21)

นักการศึกษาหลายท่านได้สร้างรูปแบบการสอนอย่างมีระบบ (Instructional System Model หรือ Learning System Model) ซึ่งมีหลายแบบด้วยกัน อย่างเช่น โมเดลของเกลเซอร์ เรียกว่า เจเนอรัล โมเดล ออฟ อินสตรัคชั่น (General Model of Instruction, GMT) เป็นโมเดลที่ง่ายและแสดงองค์ประกอบหลักของกระบวนการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน ซึ่งองค์ประกอบหลักสำคัญประการแรกที่กำลังกล่าวไว้คือ จุดประสงค์การสอน (Instructional Objectives) เพราะการสอนอย่างมีระบบ เริ่มต้นที่การระบุจุดประสงค์การสอน จุดประสงค์การสอนต้องมองไปที่ผลผลิต หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ภายหลังจากที่ได้สอนจบชั่วโมงหนึ่งแล้ว หรือหน่วยหนึ่งแล้ว หรือวิชาหนึ่งแล้วแล้วแต่กรณี เป็นการตอบคำถามที่ว่า ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้บ้างภายหลังจากสอนแล้ว (Kibler, Becker and Miles 1974 : 31-44)

ไทเลอร์ (Tyler 1949 : 37) มีความเชื่อว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบจัดขึ้นเพื่อสร้างพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยผ่านการสอน การสอนของครูและเนื้อหาที่จะสอน เป็นเพียงตัวกลางที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่คาดหวังไว้ และจุดหมายปลายทางที่ต้องการนั้นก็คือ ความเจริญงอกงามของผู้เรียน หรือพฤติกรรมที่คาดหวังจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นอกจากนี้นักจิตวิทยาากลุ่มพฤติกรรมมีความเชื่อว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ก็คือ เมื่อ การกำหนดพฤติกรรมที่จะ

เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากการเรียนการสอนนั้น เสร็จสิ้นลงไปแล้ว (ศุภร ศรีแสน 2522 : 18)

จากความเชื่อดังกล่าวจึงทำให้เกิดแนวคิดในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนขึ้น การกำหนดจุดประสงค์การเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา จุดประสงค์เปรียบเสมือนหลักชัยที่นักเรียนจะต้องเดินไปถึงจุดนั้น และขณะเดียวกันก็จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการสอนของครูว่าจะสอนให้นักเรียนบรรลุผลในสิ่งใดบ้าง (กนกรัตน์ ทองตัน 2521 : 33 ; พันทิพา อุทัยสุข และประภาพรรณ สุวรรณสุข 2525 : 96 ; สัจจิต อุทรานันท์ 2529 : 50) สมิตร์ คุณานุกร (2520 : 60) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนการสอนที่ดีว่า ควรเน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการสอนของครู พันทิพา อุทัยสุข และ ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2525 : 96) ได้กล่าวว่าจุดประสงค์การเรียนการสอนนั้น เป็นประโยชน์ที่บรรยายถึงผลของการเรียนรู้ที่ผู้สอนคาดหวัง จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อจบการเรียนแต่ละครั้ง

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมักยึดถือเอา จุดประสงค์การเรียนการสอนเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียน เพื่อมุ่งเสริมสร้าง พัฒนาตัวผู้เรียนให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งเป็นแนวทางในการประเมินผลการเรียน ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ให้แก่วงการศึกษามาก (สุรพล เกียนวัฒนา 2523 : 1 ; สารภี รัตนบุรี 2526) สำเร็จ มุญเรื่องรัตน์ (2517 : 15) ได้กล่าวว่า ถ้านักเรียนเข้าใจจุดประสงค์การสอนของครู เป็นอย่างดีแล้ว ก็จะทำให้นักเรียนช่วยตัวเอง ในการเรียนเพื่อให้ถึงจุดประสงค์ดังกล่าวนั้น ทำให้เขาสามารถประเมินผลตัวเองได้ ซึ่งมีผลทำให้ครูไม่ต้องทำงานหนักเกินควรก็ได้ และ ละออง การุณยะวนิช และคนอื่น ๆ (2518 : 50) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ของวิชาที่ตนเรียนเป็นอย่างดี รู้ว่าผู้สอนคาดหวังไว้ว่าเมื่อสอนสิ่งนั้น ๆ ไปแล้ว ผู้เรียนควรจะทำอะไรได้บ้าง ก็อาจทำให้ผู้เรียนทำคะแนนจากการสอบได้ดีทุกครั้งที่ได้ เพราะผู้เรียนได้รู้เป้าหมายไว้อย่างแน่นอน แจ่มชัด เมเกอร์ (Mager 1962 : 3) กล่าวสนับสนุนเช่นเดียวกันว่า "ถ้าท่านให้ผู้เรียนแต่ละคนได้รู้จุดประสงค์ก่อนท่านอาจจะไม่ต้องทำอะไรอีกเลย" และเขายังได้อธิบายต่อไปอีกว่า เมื่อครูจะสอนสิ่งใด ๆ แก่นักเรียนก็ตาม ครูจะต้องมีการเตรียมวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การสอนนั้นได้ผลดี ครู

จะต้องบอกจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนรู้ในเรื่องนี้ อีริชชั บรูณโซคิ (2517 : 41) ได้กล่าวถึง ข้อดีของการบอกจุดประสงค์การเรียนว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้านักเรียนได้ทราบจุดประสงค์การเรียนในเรื่องนั้น

สรุปได้ว่า จุดประสงค์การเรียนการสอน ย่อมทำหน้าที่เป็นแรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจการสร้างการเรียนรู้ (สมบูรณ พรวรรณ และ ชัยโรจน์ ชัยอินคำ 2518 : 259) และการเรียนรู้จะสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใดนั้น มีองค์ประกอบหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจ ช่วงแห่งความสนใจ ฯลฯ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ 2520 : 32-33) ในเรื่องการจูงใจที่จะเรียนนี้ควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ชัดเจน เพื่อเป็นเครื่องชี้ทิศทางไปสู่ความสำเร็จ จูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : 20)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า จุดประสงค์นั้นมีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อพูดถึงจุดประสงค์การเรียนการสอนอย่างกว้าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษา มักมีความเข้าใจพอสมควร แต่ถ้าพูดในรายละเอียดแล้วหลายคนยังมีความเข้าใจสับสนอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากว่า นักการศึกษาแต่ละคนมักจะแบ่งจุดประสงค์การเรียนแตกต่างกันออกไป จึงทำให้รูปและแบบของการเขียนจุดประสงค์มีมากมายเหลือเกิน ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และความชอบเป็นส่วนตัวของครู และนักเรียนที่เกี่ยวข้องด้วย (สัจฉิ อุทรานันท์ 2524 : 14 ; Davies 1976) ในเรื่องนี้ ปีเตอร์ (Peter 1975 : 53-69) ได้แบ่งจุดประสงค์การเรียนการสอนออกเป็น จุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) จุดประสงค์เฉพาะ (Specific Objectives) และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ส่วน ไคเบลอร์ เบคเกอร์ และไมล์ (Kibler, Becker and Mile 1974 : 20) ได้แบ่งจุดประสงค์การเรียนการสอนออกเป็น จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์สำหรับสื่อความหมาย (Informational Objectives) และจุดประสงค์สำหรับวางแผนการสอน (Planning Objectives) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดแล้ว ทั้งจุดประสงค์สำหรับสื่อความหมาย และจุดประสงค์สำหรับวางแผนการสอนต่างก็เขียนในลักษณะของพฤติกรรม จึงจัดได้ว่าเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ส่วน เดวิส (Davies 1976 : 11-16) ได้แบ่งจุดประสงค์การเรียนการสอนออกเป็น จุดประสงค์ทั่วไป และ

จุดประสงค์เฉพาะ ซึ่งเขาอธิบายว่า เขียนในลักษณะของพฤติกรรมหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัดพอจะสรุปได้ว่า จุดประสงค์การเรียนการสอนอาจแบ่งได้เป็น จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ส่วน ไทเลอร์ (Tyler 1949 : 43-62) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของจุดประสงค์การเรียนการสอนว่าจะประกอบด้วยสองมิติใหญ่ ๆ คือ มิติทางด้านเนื้อหาสาระ (Content) และมิติทางด้านพฤติกรรมที่ปลูกฝัง (Behavior) ซึ่งทั้งสองมิตินี้มีส่วนสัมพันธ์กัน และ เดวิส (Davies 1976 : 112-121) ได้กล่าวถึงการเขียนจุดประสงค์ โดยอ้างถึงส่วนประกอบทั้ง 2 มิติของไทเลอร์และการเขียนจุดประสงค์เฉพาะ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะเขียนในลักษณะเดียวกับจุดประสงค์ทั่วไป แต่จะใช้คำกริยาเชิงพฤติกรรมในการเขียน ดังนั้นจุดประสงค์การเรียนที่ได้กล่าวมา มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่วิธีการเขียน และการใช้คำกริยาเชิงพฤติกรรม เพื่อแสดงเป็นแนวกว้าง หรือระบอบอย่างชัดเจนให้สามารถวัดได้ในเรื่องนี้ ไทเลอร์ (Tyler 1934 : 18) ได้ให้เหตุผลว่า "การเขียนจุดประสงค์แต่ละจุดประสงค์ จะต้องเขียนในลักษณะที่กำหนดชนิดของพฤติกรรมอย่างชัดเจน เพื่อให้รายวิชาที่จะสอนได้พัฒนาสิ่งเหล่านั้นขึ้นในตัวผู้เรียน"

เมเจอร์ (Mager 1962 : 3) ได้กล่าวสนับสนุนว่า จุดประสงค์การสอนควรเขียนให้เฉพาะและชัดเจนถึงการแสดงพฤติกรรมที่เราต้องการให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ ส่วนซูทซ์ เบเกอร์ และ เจอร์ลาช (Schutz, Baker and Gerlach 1971) ได้ยืนยันว่า "ข้อความของจุดประสงค์ทางการศึกษาที่มีความกำกวมยิ่งน้อยเท่าไร เราก็จะมีแนวเกี่ยวกับชนิดของผลการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น" จากแนวความคิดนี้ มีนักการศึกษาบางท่านไม่เห็นด้วย แต่หันไปสนับสนุนการกำหนดจุดประสงค์ชนิดที่มีลักษณะกว้างกว่า ยืดหยุ่นกว่า และเปิดกว้าง เช่น เดวิส (Davies 1976 : 113) เขาได้ให้ความเห็นว่า จุดประสงค์รายข้อที่เขียนออกมา เป็นสิ่งที่แยกย่อยมากไป และพฤติกรรมควรจะต้องได้รับการมองในลักษณะที่เป็นผลรวมของกระบวนการทั้งหมดของสิ่งที่มีอยู่ และของการรับรู้มากกว่าที่จะเป็นเพียงผลการแสดงออกอย่างง่าย ๆ ในเรื่องนี้ โปฟแฮม (Popham 1972 : 29) ได้กล่าวว่าจุดประสงค์แบบกว้างหรือจุดประสงค์ทั่วไป มีขอบข่ายที่ครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ได้หลายอย่างนั้น เป็นที่ยอมรับและเข้าใจได้มากกว่าจุดประสงค์ที่เป็นพฤติกรรมอย่างละเอียด

จากแนวความคิดของนักการศึกษาที่ขัดแย้งกัน เกี่ยวกับการให้จุดประสงค์การเรียน กับรูปแบบของจุดประสงค์การเรียนที่ต่างกัน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบจุดประสงค์ การเรียนที่เขียนในลักษณะต่างกัน 3 รูปแบบคือ จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เฉพาะเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ว่าจุดประสงค์การเรียนในรูปแบบใดจะจูงใจให้ผู้เรียน เกิด ความสนใจและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจะทำได้ประสมผลสำเร็จในการเรียน มากที่สุด

เนื่องจากเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นศาสตร์ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์และความต้องการของเขา จึงจำเป็นต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2526 : 29) ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 74) ได้กล่าวถึงตัวผู้เรียนว่า ผู้เรียนเป็นตัวเอกของการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาก็มุ่งที่จะพัฒนาตัวผู้เรียนไปในทิศทางต่าง ๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสม ด้วย เหตุนี้จึงจำเป็นต้องทราบธรรมชาติของมนุษย์ และการเรียนรู้ของมนุษย์ว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อจะสามารถเลือกทิศทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและถูกต้องได้

สุวัฒน์ นิยมคำ (2520 : 10) กล่าวถึงตัวประกอบที่จะส่งผลให้การเรียนรู้ดี หรือไม่ดีนั้นมีอยู่ 4 อย่างคือ ความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด การอบรมสั่งสอนภายใน ครอบครัว การอบรมสั่งสอนของโรงเรียน และความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความสามารถ ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีติดตัวมาไม่เหมือนกันและ ไม่เท่ากัน การอบรมสั่งสอนในครอบครัวก็มีอิทธิพลมากเหมือนกัน นักเรียนที่ครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจดี ฐานะทางสังคมดี ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดี ความเอาใจใส่ต่อลูกหลานดี สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้านดี เช่น อยู่ในเมืองใหญ่ย่อมจะเรียนรู้ได้ดีกว่า ประการต่อมาการอบรม สั่งสอนของโรงเรียน เพราะความรู้ในส่วนนี้ส่วนใหญ่ได้รับมาจากโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กมักจะ เลือกโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เพราะถือว่าโรงเรียนมีชื่อนั้น สอนดี ประการสุดท้าย สำเร็จ นั้นอยู่กับการรู้จักตนเองหรือการประมาณตนเอง คือ จะต้องรู้จักอุปนิสัยในคอของตนเอง รู้จัก ความถนัดของตนเอง รู้จักขีดความสามารถของตนเองเพื่อจะได้เลือกเรียนได้ถูกทาง จะได้ ปรับปรุงตนเองได้ถูก ในเรื่องการเข้าใจตนเองนี้ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 113) ได้กล่าวว่า การเข้าใจตนเอง เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเชื่อและเข้าใจเกี่ยวกับตนเองมีผลต่อพฤติกรรม

และการเรียนรู้ของเขา เด็กโดยทั่ว ๆ ไปมองตนเองในลักษณะของการมีความสามารถหรือขาดความสามารถ ซึ่งความเข้าใจ เช่นนั้นมักจะตามด้วยความรู้สึกทางจิตเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลว การยอมรับหรือการไม่ยอมรับ ความสุขหรือความเสียใจ ชชนะหรือแพ้ การเข้าใจตนเองจะเป็นตัวสนับสนุนผู้เรียนเอง ผู้เรียนที่เชื่อว่าตนมีความสามารถก็มักจะพยายามมากขึ้น และมักจะประสบผลสำเร็จในที่สุด ความสำเร็จของเขาและการประเมินเขาจากครูในทางบวกจะส่งเสริมการเข้าใจตนเองของนักเรียน ผู้เรียนที่เชื่อว่าตนเองขาดความสามารถก็มักจะต้อง เผชิญกับความผิดหวัง

แคร์รอลล์ (Carroll 1963 อ้างถึงใน สุวัฒน์ นิยมคำ 2520 : 11) ได้เสนอโมเดลของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนว่าประกอบด้วยตัวประกอบ 5 อย่างคือ ความถนัดของนักเรียน ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจการสอน ความพากเพียรของนักเรียน ระยะเวลาที่โรงเรียนจัดให้ในการศึกษาและประสิทธิภาพของการสอน และเขาได้ให้คำนิยามของความถนัดในการเรียนไว้ว่า "ความถนัดในการเรียนเป็นจำนวนเวลาที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้จริง ๆ เพื่อให้บรรลุการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งในเมื่อการสอนมีประสิทธิภาพได้ถึงขนาด" สุวัฒน์ นิยมคำ (2520 : 11) ได้กล่าวเสริมว่า ในการเรียนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อครูได้จัดการสอนอย่างดีที่สุดสำหรับนักเรียนคนนั้น ๆ แล้ว นักเรียนจะใช้เวลาเท่าใดจึงจะเรียนสำเร็จ ถ้าคนใดใช้เวลามากก็แสดงว่ามีความถนัดน้อย ถ้าใช้เวลาน้อยแสดงว่ามีความถนัดมาก ถ้ายึดถือความถนัดมากน้อยเป็นเกณฑ์ในการเรียนรู้ก็พอจะอนุมานได้ว่า นักเรียนทุกคนสามารถเรียนสำเร็จหมด ถ้าครูเพิ่มเวลาให้มาก ๆ จนถึงอินฟินิตี และเขายังได้กล่าวต่อไปอีกว่า ความถนัดในการเรียนนี้เป็นความสามารถเฉพาะตัว เป็นพรสวรรค์ที่พระเจ้าประทานให้เท่านั้น บางคนถนัดดนตรีก็เรียนดนตรีได้เร็ว บางคนถนัดคำนวณก็เรียนคณิตศาสตร์ได้เร็ว ความถนัดในการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งนอกจากจะเกี่ยวข้องกับบุคคลแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่เป็นทุนมาก่อน ในกรณีนี้ นักเรียนคนนั้นจะเรียนได้เร็วกว่าคนอื่น ๆ

ความถนัดทางภาษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งของเขาวัวปัญญา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการเรียนภาษา (นฤมล กอริ 2529 : 19) เราสามารถใช้แบบทดสอบวัดความถนัดของผู้เรียนได้ แบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษานี้ไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใดมีสติปัญญาฉลาดและสติปัญญาทึบ แต่เป็นเครื่องชี้ว่า ผู้ใดจะสามารถเรียนภาษาได้เร็ว และผู้ใดจะเรียน

ภาษาได้ช้า ผู้ที่เรียนภาษาได้ช้าอาจเก่งวิชาอื่น เช่น วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ก็ได้ ผู้ที่เรียนภาษาได้เร็วได้คะแนนดีในข้อสอบความถนัดนี้ อาจเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ได้ไม่ดึกก็ได้ หรืออาจจะเรียนได้ดึกก็ได้ อีกนัยหนึ่งคือ การเรียนภาษาได้เร็วไม่ได้หมายความว่า จะเรียนวิชาอื่น ๆ ได้เร็ว และเรียนรู้ภาษาได้ช้าไม่ได้หมายความว่า จะเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ช้าไปด้วย (อัจฉรา วงศ์โสธร 1975) นอกจากนี้ข้อสอบวัดความถนัดในการเรียนรู้ในวิชาหนึ่ง ๆ ยังสามารถใช้เป็นตัวทำนาย ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ในวิชาลักษณะนั้น ๆ ได้ด้วย (สุวิทย์ นิยมคำ 2520 : 12)

การ์ดเนอร์ และ แลมเบิร์ต (Gardner and Lambert 1965 : 191-199) ได้วิเคราะห์ตัวแปร 24 ตัวในการอธิบายความสัมพันธ์ของความเข้าใจภาษาระหว่างความถนัดทางภาษา การเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง ความสามารถในการฝึกและการใช้ภาษาพบว่า ความถนัดทางภาษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาเป็นภาษาที่สองมีความสัมพันธ์กัน และผู้ที่มีความถนัดทางภาษาสูง จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูง และในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความถนัดทางภาษาดำก็จะจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาดำด้วย (อัจฉรา วงศ์โสธร 1974, Clarke 1976 : 219-226)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด การศึกษารูปแบบของจุดประสงค์การเรียนแบบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางภาษา ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างบุคคล อันมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นเรื่องที่น่าจะได้มีการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนว่า ระหว่างการให้จุดประสงค์การเรียนรูปแบบต่าง ๆ มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งการให้จุดประสงค์การเรียนรูปแบบใด จะเหมาะสมกับ ผู้เรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของจุดประสงค์การเรียน กับความถนัดทางภาษา ที่มีต่อความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนัก เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘

สมมติฐานในการวิจัย

1. รูปแบบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ให้กับนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกันจะมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน
2. รูปแบบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาต่างกัน จะมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ความถนัดทางภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาสูงและนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาคำ ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษาไทย ระดับประถมศึกษา (Thai Language Aptitude Test, TLAT) ของสถาบันทางภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบบทดสอบนี้เป็นภาษาไทย แต่ออกแบบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองได้
2. รูปแบบของจุดประสงค์การเรียนรู้จะศึกษาเพียง 4 แบบ คือ
  - 2.1 จุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives)
  - 2.2 จุดประสงค์เฉพาะเนื้อหา (Content Objectives)
  - 2.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
  - 2.4 ไม่ให้จุดประสงค์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. จุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) หมายถึง จุดประสงค์ที่ตั้งขึ้นเป็นแนวกว้าง ๆ ว่า เมื่อมีการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ แล้วผู้เรียนควรรู้อะไรบ้าง เข้าใจ นำไปใช้ หรือสนใจอะไรบ้าง จุดประสงค์ทั่วไปเป็นเพียงกรอบ หรือแนวกว้าง ๆ ที่เขียนไว้ในหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นเรียน ซึ่งอาจเขียนขึ้นด้วยข้อความที่ใช้คำกริยาที่ไม่บ่งถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกหลังจากที่ได้มีการเรียนการสอน

ไปแล้วในแง่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้

2. จุดประสงค์เฉพาะเนื้อหา (Content Objectives) หมายถึง จุดประสงค์ที่แยกย่อยออกมาจากจุดประสงค์ทั่วไป โดยไม่เพียงกำหนดให้จำเพาะเจาะจงภายในขอบเขตของกลุ่ม เนื้อหาสาระหรือมวลประสบการณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นจุดประสงค์ที่ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการไว้อย่างกว้างขวาง

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) หมายถึง จุดประสงค์ที่ตั้งขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หลังจากที่มีการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่วัดได้ สังเกตได้ ออกมาอย่างไรบ้าง ฉะนั้นคำกริยาที่ประกอบขึ้นเป็นจุดประสงค์แบบนี้จึง เป็นคำจำพวกที่เป็นผู้เรียนแสดงออกมา เป็นการกระทำที่มองเห็นได้

4. ความถนัดทางภาษา หมายถึง ความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการเรียนรู้ กิจกรรมทางภาษา ซึ่งแต่ละคนจะมีความถนัดไม่เท่ากัน

5. ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายของข้อความจากบทอ่านที่ได้อ่าน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เคยได้เรียนมาแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในด้านการเรียนบทเรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน อันจะทำให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ถึงวิธีการที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำ และ เข้าใจใน เนื้อหาที่เรียนมาได้ดียิ่งขึ้นต่อไป